

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ Τῆ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ-ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ Τῶ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * * * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Δοξάζομεν τόν ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀγαγόντα ἡμᾶς ἐν Ἐκκλησίᾳ καί πάλιν εἰς τήν πάνσεπτον καί εὐλογημένην περίοδον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρα-κοστῆς, εἰς τό στάδιον τῆς σωματικῆς καί πνευματικῆς γυμνασίας καί τῶν ἀσ-κητικῶν ἀγῶνων, διά νά προετοιμασθῶμεν χριστοπρεπῶς καί νά πορευθῶμεν ἐν ταπεινώσει πρός τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἐβδομάδα καί τήν ζωηφόρον Ἀνάστα-σιν τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀσκησις δέν εἶναι, βεβαίως, χαρακτηριστικόν μόνον τῆς Ἁγίας καί Με-γάλης Τεσσαρακοστῆς, οὔτε μόνον ὑπόθεσις καί καθῆκον τῶν μοναστῶν, οὔτε ἀποτέλεσμα ἔξωθεν ἐπιρροῶν ἐπί τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους, παρείσακτον δηλαδή στοιχεῖον εἰς τήν εὐσέβειάν μας. Ὁ ἀσκητισμός ἀνήκει εἰς τόν πυρῆνα τῆς χρι-στιανικῆς ὑπάρξεως καί τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἀποτελεῖ κλῆσιν τοῦ Χρι-στοῦ πρός τούς πιστούς καί μαρτυρίαν τῆς σωστικῆς παρουσίας Του εἰς τήν ζωήν μας. Δέν ἀπευθυνόμεθα οἱ πιστοί εἰς ἓνα Θεόν ἀπρόσωπον καί ἀπρόσιτον, ἀλλά εἰς τόν σαρκωθέντα Λόγον, τόν ἀποκαλύψαντα τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καί Πατρός καί τήν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό πλήρωμα τῆς χάριτος καί τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ πλήρης θείων εὐλογιῶν καί ἰδιαιτέρων βαθέων βιωμάτων Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, παραμένει δυναμική ἔκ-φρασις καί ἀποκάλυψις τοῦ πλούτου καί τῆς ἀληθείας συνόλου τῆς ἐκκλησια-στικῆς ζωῆς.

Τίποτε εἰς τήν ζωήν τῶν πιστῶν δέν εἶναι ἀποσπασματικόν καί αὐτοσκο-πός. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι ὀλιστική καί ἀδιαίρετος. Μετάνοια, ταπεινοφροσύ-νη, προσευχή, νηστεία, ἔργα εὐποιΐας, εἶναι ἀλληλένδυτα καί προσανατολίζουσιν τόν πιστόν εἰς τήν Εὐχαριστίαν τῆς Ἐκκλησίας, τό ἐσχατολογικόν μυστήριον τῆς Βασιλείας. Οἱ ἀσκητικοί ἀγῶνες εἶναι ἡ ἀρχή, ἡ «στενή πύλη», ἡ ὁποία μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τά Ἅγια τῶν Ἁγίων. Δέν

υπάρχει εις τήν Παράδοσίν μας «ἄσκησις διά τήν ἄσκησιν». Ὁ ἀσκητισμός εἶναι πάντοτε πορεία, καί ὀλοκληρώνεται ὅταν ἐκκλησιαστικοποιηθῆ, ὅταν μᾶς ὀδηγήσῃ εις τήν κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, διά τῆς ὁποίας ἐνσωματωνόμεθα εις τήν κίνησιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ Ἔσχατα. Ὑπενθυμίζομεν τό παράδειγμα τῆς τιμωμένης κατά τήν Ε΄ Κυριακῆν τῶν Νηστειῶν Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἡ ὁποία, μετὰ ἀπό τεσσαράκοντα ἔτη σκληρᾶς ἀσκήσεως καί ἀδιαλείπτου προσευχῆς, ἐπεδίωξε τήν μετάληψιν τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἁγίου Ζωσιμᾶ, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι ἡ πηγή τῆς ζωῆς καί φάρ-μακον ἀθανασίας. Καί ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016), ἡ ὁποία ἀπεκάλεσε τήν νηστείαν «μέγα πνευματικόν ἀγώνισμα» καί «τήν κατ' ἐξοχὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀσκητικοῦ ιδεώδους τῆς Ὁρθοδοξίας», τονίζει ὅτι «ἡ ἀληθῆς νηστεία ἀναφέρεται εις τήν καθ' ὅλου ἐν Χριστῷ ζώην τῶν πιστῶν καί κορυφοῦται διά τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εις τήν θείαν λατρείαν καί ἰδίᾳ εις τό μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας» (*Ἡ σπουδαιότης τῆς νηστείας καί ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον*, § 1 καί 3).

Δέν νοεῖται Ὁρθόδοξος πνευματικότης ἄνευ μετοχῆς εις τήν Θείαν Εὐχα-ριστίαν, διά τῆς ὁποίας οἱ πιστοί καθιστάμεθα ἐν σῶμα, κοινωνία προσώπων, κοινότης ζωῆς, μέτοχοι τῆς «κοινῆς σωτηρίας» ἐν τῷ Σωτῆρι Χριστῷ, ὁ ὁποῖος εἶναι «κοινόν ἀγαθόν». Οὕτω ἡ νηστεία εἶναι ὑποταγή καί ὑπακοή εις τόν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας, κοινοτική ἐμπειρία. Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσα-ρακοστή εἶναι πρόσκλησις νά ἀνακαλύψωμεν τήν Ἐκκλησίαν ὡς τόπον καί τρόπον ἀγιασμοῦ καί ἀγιότητος, ὡς πρόγευσιν καί εικόνα τῆς ἐκπάγλου φωτο-χυσίας, τῆς πληρότητος ζωῆς καί τῆς πεπληρωμένης χαρᾶς τῆς ἐσχατολογικῆς Βασιλείας. Βιωματικῶς καί θεολογικῶς εἶναι ἀδύνατον νά κατανοήσωμεν τό πνεῦμα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἐάν δέν τήν θεωρήσωμεν ὡς πορείαν πρὸς τό Πάσχα. Καθ' ὅλην τήν περίοδον τῆς νηστείας διασώζεται μία «πασχαλινὴ ἀντίληψις» διά τήν ζώην. Ὁ σκυθρωπός ἀσκητισμός εἶναι κακὴ ἀλλοίωσις τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος, λήθη τῆς ἐλθούσης χάριτος καί τῆς ἐρ-χομένης Βασιλείας, ζωή «σάν νά μὴν ἦλθε ποτέ ὁ Χριστός», χωρίς τήν προσ-δοκία τῆς «ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν» καί τῆς «ζωῆς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

Αὐτό τό πνεῦμα ἐνεσάρκωνεν ἡ πρό τοῦ Πάσχα νηστεία καί εις τήν ἀρ-χαίαν Ἐκκλησίαν, ὡς καιρός προετοιμασίας τῶν κατηγουμένων διά τό Ἅγιον Βάπτισμα κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως. Καί ὅταν, ἀργότερα, ὁ κατηχητικὸς χαρακτήρ τῆς περιόδου τῆς νηστείας αὐτῆς ἀντικατεστάθη ἀπὸ τό ἦθος τῆς μετανοίας, διεσώθη καί παραμένει ὡς

ὑπαρξιακόν ὑπόβαθρον ἢ βίωσις τῆς «μετανοίας» ὡς «δευτέρου βαπτίσματος», τό ὅποιον μᾶς ὀδηγεῖ ἐκ νέου εἰς τήν πασχάλιον εὐχαριστιακὴν πληρότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἰς τόν οἶκον τοῦ Πατρός, εἰς τήν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καί ἐδῶ ἡ «ἄρσις τοῦ σταυροῦ» ἀποτελεῖ ὁδόν πρὸς τήν ἀνεκκλάλητον χαράν τῆς Ἀναστάσεως.

Τόν ἰδικόν του βαρύν Σταυρόν αἶρει κατά τὰς ἡμέρας αὐτάς ὁ εὐσεβὴς Οὐκρανικὸς λαός, ὑφιστάμενος τὰ ἀνείπωτα δεινὰ ἐνός ἀπροκλήτου καὶ παραλό-γου ἐπιθετικοῦ πολέμου, ὁ ὅποιος σκορπᾷ τόν πόνον καὶ τόν θάνατον. Συμπά-σχοντες μετὰ τῶν δοκιμαζομένων ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἡμῶν, ἐντείνομεν τὰς δεήσεις μας πρὸς τόν Κύριον τοῦ ἐλέους καὶ Θεόν τῆς εἰρήνης ὑπὲρ ἀμέσου καταπαύσεως τοῦ πυρός καὶ ἐπικρατήσεως τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, αἱ ὁποῖαι εἶναι πρόγευσις τῆς πεπληρωμένης χαρᾶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴν τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, εὐσεβείας καὶ πνευματικότητος προβάλλει καὶ τό γεγονός τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου, τό ὅποιον, χάριτι Θεοῦ, θά τελέσωμεν ἐφέτος τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα εἰς τό καθ' ἡμᾶς Ἱερόν Κέντρον. Τό εὐλογημένον «θεουργικότατον» ἔλαιον αὐτῆς τῆς «Εὐχαριστίας τοῦ Μύρου» μεταδίδει διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος τὰς ποικίλας δωρεὰς καὶ τὰ πολυειδῆ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τόν νεοφώτιστον «οὐρανοπολίτην», πρὸς κραταίωσιν αὐτοῦ εἰς τό μετέχειν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μέ ἀπαρχὴν τὴν κοινωνίαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, καὶ εἰς ἔνθεον παρουσίαν καὶ μαρτυρίαν περὶ τῆς δωρεᾶς τῆς χάριτος καὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς «δυνάμεως κοινωνίας» ἀναδεικνύεται καὶ εἰς τόν τρόπον παρασκευῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου διὰ τῆς ἐψήσεως συστατικῶν, προσφερομένων ὑπὸ τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τόν τρόπον καὶ τόν χρόνον εὐλογίας του ἐντός τῆς εὐχαριστιακῆς Συνάξεως, ἀμέσως μετὰ τόν καθαγιασμόν τῶν Τιμίων Δώρων, ἐξ ἴσου δέ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς χρήσεις τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὡς ἡ χρῆσις προσερχομένων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἑτεροδόξων καὶ πεπτω-κότων, εἰς τὰ ἐγκαίνια ναῶν, εἰς τὴν καθιέρωσιν Ἁγίων Τραπεζῶν, Ἀντιμην-σίων καὶ ἀλλαχοῦ.

Μέ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα, εὐχόμενοι εὐδρομον τό τῆς νηστείας στάδιον καὶ ἀνεμπόδιστον τὴν δολιχοδρομίαν πρὸς τό Πάσχα τοῦ Κυρίου, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, τοὺς τιμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς καὶ τὰ ἀνά τὴν οἰκουμένην τέκνα τῆς Μητρός Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας,

τήν ζείδωρον χάριν καί τό μέγα ἔλεος τοῦ ἀεί εὐλογοῦντος τά ἀσκητικά
κατορθώματα τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἄγια καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, βκβ´

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν
